

Vlaams
Parlement

ingediend op **288** (2019-2020) – Nr. 1
4 mei (2019-2020)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door Tom Ongena

over de impact van de coronacrisis
op de beleidsvelden Landbouw, Visserij en
Plattelandsbeleid

Samenstelling van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid:

Voorzitter: Bart Dochy.

Vaste leden:

Arnout Coel, Cathy Coudyser, Karolien Grosemans, Sofie Joosen, Joris Nachtergaele;
Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin;
Bart Dochy, Joke Schauvliege;
Steven Coenegrachts, Tom Ongena;
Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Bert Maertens, Nadia Sminate, Tine van der Vloet;
Roosmarijn Beckers, Els Sterckx, Suzy Wouters;
Lode Ceyssens, Tinne Rombouts;
Emmily Talpe, Bart Tommelein;
Gustaaf Pelckmans, Jeremie Vaneeckhout;
Maxim Veys.

INHOUD

I.	Uiteenzetting door Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.....	5
1.	Algemene toelichting bij het plattelandsbeleid dat inspeelt op de coronacrisis	5
2.	Antwoord van minister Demir op een aantal voorgelegde vragen	6
2.1.	Aanpassing van het plattelandsbeleid aan de postcorona-uitdagingen	6
2.2.	Ondersteuning van publieke en private initiatieven door het Vlaamse Plattelandsbeleid	7
2.3.	Specifieke aanpak van corona-uitdagingen op het platteland	7
2.4.	Ondersteuning van eenzame ouderen in plattelandsgemeenten	8
2.5.	Handhaving van social distancing op openbare markten	8
2.6.	Opvangen van de weggevalen belbusdiensten	8
2.7.	Rol van het plattelandsbeleid om de arbeidskrapte in seizoensarbeid op te vangen.....	8
2.8.	Samenwerking vanuit Vlaanderen met lokale besturen	8
II.	Bijkomende vragen van de commissieleden en antwoorden van minister Zuhail Demir.....	9
III.	Uiteenzetting door Hilde Crevits, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw	10
1.	Seizoensarbeid	10
1.1.	Verlenging van de plukkaart (federale maatregel).....	11
1.2.	Verlenging arbeidskaarten (Vlaamse maatregel)	11
1.3.	#COVID-vacatures van VDAB (Vlaamse en federale maatregel)	12
1.4.	Vlotte grensovergang voor seizoensarbeiders	12
2.	Sectoroverzicht.....	13
2.1.	Groenten en fruit	13
2.2.	Aardappelen.....	13
2.3.	Zuivelproducten.....	13
2.4.	Pluimveevlees	14
2.5.	Varkensvlees.....	14
2.6.	Sierteelt	15
3.	Steunmaatregelen op Vlaams niveau	15
4.	Steunmaatregelen Europese niveau.....	16
5.	Visserij	17
6.	Korte keten en VLAM	18
7.	Varia	19

IV. Bijkomende vragen van de commissieleden	20
V. Antwoorden van minister Crevits	24
1. Specifieke suggesties voor ondersteuning of opheldering van reglementering	24
2. Ondersteunen van nieuwe initiatieven in de korte keten.....	24
3. Inzetten van diverse arbeidskrachten ter ondersteuning van de landbouwsector	25
4. Social distancing op de werkvloer	26
5. Vraag tot opening van tuincentra	26
VI. Verzoek van de commissie voor het openen van de tuincentra	26
Gebruikte afkortingen	27
Bijlage: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid hield op 8 april 2020 een gedachtewisseling over de impact van de coronacrisis op de beleidsvelden Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid, met Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme en Hilde Crevits, vice-minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw.

(Tijdens deze vergadering waren alleen de commissievoorzitter en de commissie-secretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, de plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

De commissieleden bezorgden vooraf hun vragen en bezorgdheden aan beide ministers. De gedachtewisseling start met een uiteenzetting door elke minister, waarbij een antwoord wordt geformuleerd op de voorgelegde vragen.

De presentatie van minister Crevits is raadpleegbaar op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Uiteenzetting door Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

1. Algemene toelichting bij het plattelandsbeleid dat inspeelt op de coronacrisis

Minister *Zuhal Demir* deelt mee dat de coronacrisis veel vergt van iedereen. Ze confronteren burgers, gezinnen, buurten en gemeenschappen met aspecten van vereenzaming, onzekerheid, angst, spanningen binnen huishoudens, gebrek aan digitalisering en verminderde sociale interactie. En op het platteland speelt dit sterker dan in dichtbevolkte en stedelijke gebieden. Er wordt terecht gesteld dat de uitdagingen groot zijn. De coronacrisis werkt vereenzaming in de hand en allereerste sociale netwerken worden plots doorgeknipt. Waar digitale communicatie niet op peil is, slaat de vereenzaming nog harder toe.

Sinds het van kracht worden van de federale coronamaatregelen is het duidelijk dat alle lokale besturen, afhankelijk van hun positie, een eigen aanpak hanteren, maar wel binnen het globale federale kader. De lokale besturen zitten op de eerste lijn, met de federale maatregelen als uitgangspunt.

Voor Vlaanderen zijn het Agentschap Zorg en Gezondheid en voor de lokale besturen het Agentschap Binnenlands Bestuur de organiserende instanties om alle coronamaatregelen in de praktijk uit te voeren en de lokale besturen te ondersteunen in hun taak. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten is daarbij een belangrijke spreekbuis voor de lokale besturen.

Het Vlaams Plattelandsbeleid ondersteunt via regelmatige projectoproepen plaatselijke initiatieven. Hiermee wordt ingespeeld op de uitdagingen waar het platteland ook in de coronacrisis voor staat, waaronder de problematiek van vergrijzing, gezinsverdunding, mobiliteitsarmoede en druk op de landbouwsector als drager van het platteland.

De ondersteuning van plattelandsprojecten is breed opgezet in Vlaanderen, maar steeds aanvullend aan het sectorbeleid. Verschillende sectoren – zowel publiek als privaat – kunnen een beroep doen op projectsubsidies. Deze projecten bieden oplossingen voor vraagstukken op het platteland binnen een scala van thema's zoals

beleving, open ruimte, leefbare dorpen, kwetsbare groepen, functioneel wegennet, horizontale en verticale integratie in functie van de korte keten, samenwerking rond erfgoed en samenwerking rond armoede.

De overheid investeert in multifunctionele dorpshuizen en de vele korte keten initiatieven wijzen de weg naar lokale sterktes op het platteland. In het kader van LEADER worden de zorgnetwerken ondersteund die basisdienstverlening bieden met een vervoer -en boodschappendienst.

Jaarlijks besteedt de minister hier vanuit Vlaanderen zo'n 3,2 miljoen euro. Samen met de bijdrage van de Europese Commissie en die van de provincies komt dat neer op ongeveer 10,5 miljoen euro per jaar, verdeeld over een 100-tal projecten.

De komende weken onderzoekt de minister of zij met de beschikbare Vlaamse middelen voor plattelandsbeleid nog bijkomend initiatieven kan opzetten die tegemoet komen aan de noden die de coronacrisis heeft blootgelegd. De minister wil in elk geval onderzoeken hoe ze kan tegemoetkomen aan de nood aan menselijk contact die zich wegens de social distancing vooral op het platteland sterk laat voelen.

Lokale besturen nemen vaak het voortouw in het organiseren van lokale contacten. De minister rekent op hun veerkracht om de gevolgen van de crisis mee te helpen opvangen. Er zijn lokale netwerken gegroeid die de zwaksten in de samenleving ondersteunen. Het engagement waarop het traditionele verenigingsleven steunt, heeft ongetwijfeld ook zijn weg gevonden naar concrete vormen van solidariteit tussen burens en hulp aan mensen in nood. De minister rekent op de lokale besturen om deze kanalen op te houden.

De minister verwijst ook naar een informatiedocument van de Europese Commissie met adviezen en richtlijnen betreffende het beheer van het plattelandsprogramma tegen de achtergrond van de coronacrisis. De insteek is tweedelig. Een eerste vraag is wat het plattelandsprogramma nog kan betekenen om acute plattelandsnoden op te vangen, en welke versoepelingen en procedures laat de EU toe om het beheerssysteem van het plattelandsprogramma aan te passen. De minister zal samen met haar collega Hilde Crevits nagaan in hoever PDPO-III een bijdrage kan leveren aan de specifieke noden voor het platteland. Toch moet men er rekening mee houden dat 2020 normaal gezien het laatste jaar is van het huidige PDPO-programma en dat reeds heel wat middelen werden vastgelegd. Europa voorziet geen bijkomende financiering maar wel enige flexibiliteit voor de uitvoering van het programma. De minister zal dan ook binnen de eigen middelen moeten zoeken op welke wijze zij kan tegemoetkomen aan bijkomende vragen om initiatieven van plattelandsgemeenten te ondersteunen.

2. Antwoord van minister Demir op een aantal voorgelegde vragen

2.1. Aanpassing van het plattelandsbeleid aan de postcorona-uitdagingen

Minister *Zuhal Demir* verwijst naar een vraag van Joris Nachtergaele over de aanpassing van het plattelandsbeleid aan nieuwe uitdagingen waarvoor het beleid een oplossing moet vinden. De minister meent dat uit de zonet gegeven algemene toelichting duidelijk blijkt dat het plattelandsbeleid nu reeds inspeelt op de nieuwe uitdagingen. Dat zal in de toekomst niet anders zijn, want een beleid is pas succesrijk als het oplossingen zoekt voor actuele en toekomstige problemen waarmee de maatschappij geconfronteerd wordt.

2.2. Ondersteuning van publieke en private initiatieven door het Vlaamse Plattelandsbeleid

De vraag van Joris Nachtergaele in welke mate het Vlaamse plattelandsbeleid publieke of private initiatieven kan ondersteunen, ligt voor de minister vrij eenvoudig. Het is een opdracht voor het beleid, goede initiatieven mee te ondersteunen. De minister verwijst in de eerste plaats naar enkele PDPO-projecten die specifiek rond vereenzaming en gebrek aan digitalisering werden opgezet.

Het project laagdrempelige geestelijke gezondheidszorg op het platteland wordt uitgevoerd in de plattelandsregio Laarne, Wetteren, Wichelen. Het project richt zich naar het versterken van de samenwerking op de eerste lijn om versnippering te voorkomen en wil een brede populatie van mensen met psychische problemen bereiken, met specifieke aandacht voor de maatschappelijk kwetsbare groepen.

Het project talentenbank wordt uitgevoerd in de regio rond Aarschot door beweging.net en wordt uitgevoerd binnen LEADER-Hageland, onder het thema leefbare dorpen. De talentenbank verbindt mensen, staat voor buurtgerichte zorg, ondersteunt verenigingen, versterkt bestaande initiatieven, werkt participatief en van onderuit en legt een luisterend oor bij de inwoners.

De minister verwijst ook naar het project ATKempen, van kwetsbaarheid naar veerkracht en een duurzaam plan voor buddy's in de Kempen. In de Zuiderkempen zijn er reeds 37 buddytrajecten, en het project heeft als doel de buddywerking van ATK ook in de Noorderkempen te verankeren en een duurzaam ATKempenplan te schrijven, in nauwe samenwerking met de partners.

Het project Zorg in de Binnentuin werd uitgevoerd in LEADER-Westhoek door vzw Familiehulp binnen het thema armoede en kwetsbaarheid in de plattelandsregio rond Ieper. Het is de bedoeling om met diverse partners in de thuiszorg tot een integraal en geïntegreerd zorgaanbod te komen voor de bewoners van deze rurale regio. Als model wordt buurtgerichte zorg naar voor geschoven.

De aangehaalde voorbeelden geven goed weer dat lokale actoren, startend vanuit een specifieke plattelandscontext, elkaar vinden om via plattelandsprojecten bepaalde noden op te vangen en sociaalmaatschappelijke trends te ondersteunen. Dit gebeurt eveneens binnen de andere thema's waarin bijvoorbeeld lokale korte ketens worden opgebouwd door samenwerking, kleine open ruimtegebieden worden ingericht, nevenbestemmingen van kerken worden gerealiseerd, en milieu en landbouw met elkaar samenwerken rond landschap.

De minister wil aanvullend bekijken of het mogelijk is om nog meer Vlaamse middelen in menselijke aspecten als verenigingsleven, zorg en tegengaan van vereenzaming te investeren.

2.3. Specifieke aanpak van corona-uitdagingen op het platteland

De minister verwijst naar de vragen van Jeremie Vaneeckhout over de specifieke aanpak van corona-uitdagingen op het platteland. Sinds de federale maatregelen ter bestrijding van COVID-19 van kracht werden, is het duidelijk dat alle lokale besturen afhankelijk van hun positie een eigen aanpak in het globale kader hantieren. De grensgebieden in Vlaanderen zijn plattelandsregio's waar lokale besturen zeer snel overgingen tot het afsluiten van hun lokale wegen. Dit voorbeeld toont aan dat lokale besturen op de eerste lijn zitten, en dat zij de federale maatregelen duidelijk als uitgangspunt nemen.

De minister deelde reeds eerder mee dat voor Vlaanderen het Agentschap Zorg en Gezondheid, en voor de lokale besturen het Agentschap Binnenlands Bestuur

de organiserende instanties zijn om alle coronamaatregelen in de praktijk uit te voeren en de lokale besturen te ondersteunen in hun taak. De Vereniging van Vlaamse steden en gemeenten is daarbij een belangrijke spreekbuis voor de lokale besturen.

2.4. Ondersteuning van eenzame ouderen in plattelandsgemeenten

De minister erkent de vaststelling van Jeremie Vaneekhout dat coronamaatregelen de vereenzaming van ouderen op het platteland in de hand werken, maar de federale maatregelen inzake social distancing zijn er ook om hen tegen COVID-19 te beschermen. De lokale besturen kunnen in hun gemeentemonitor data gebruiken om een lokaal sociaal beleid te voeren tegen eenzaamheid, en voor aangepaste dienstverlening naar bepaalde doelgroepen. De minister is bereid om de resterende Vlaamse middelen in te zetten voor zorg en tegengaan van vereenzaming.

De familiale solidariteit valt zeker niet weg, maar moet nu op een sociale-afstandswijze georganiseerd worden. Dat geldt ook voor het structurele aanbod van lokale buurtgerichte zorg waarbij vrijwilligers een grote rol spelen.

2.5. Handhaving van social distancing op openbare markten

Voor een antwoord op de vraag van Jeremie Vaneekhout over het handhaven van social distancing op openbare markten, verwijst de minister deels naar het federale niveau. De handhaving van federale maatregelen ter bestrijding van COVID-19 komt in de eerste plaats toe aan de politiediensten. De lokale besturen die toezien op de organisatie van de openbare markten die nog mogen plaatsvinden, zijn ideaal geplaatst om de richtlijnen en praktische omkadering van de sociale afstandsregels te communiceren en ingang te doen vinden bij de marktkramers en bezoekers. Lokale besturen kunnen beslissingen nemen over de opstelling van de kramen op voldoende afstand van elkaar en over de wijze waarop die opstelling gebeurt. Het is een gangbare praktijk dat de meeste gemeenten, ook in niet-coronatijden, hiervoor een modus vivendi vinden om de burgers te verzoenen met de nieuwe omgangsvormen.

2.6. Opvangen van de weggevallen belbusdiensten

Minister Zuhail Demir verwijst voor een antwoord op deze vraag van Jeremie Vaneekhout naar minister Lydia Peeters die bevoegd is voor Mobiliteit.

In de PDPO-III-databank zijn er uiteraard goede praktijken verzameld om de mobiliteitsarmoede in plattelandsgemeenten op te vangen, maar door de maatregelen inzake social distancing zijn veel van die goede praktijken moeilijk toepasbaar.

2.7. Rol van het plattelandsbeleid om de arbeidskrachte in seizoensarbeid op te vangen

De minister deelt mee dat seizoensarbeid niet binnen haar bevoegdheid valt. Wellicht zal VDAB in deze problematiek een grote rol spelen, maar voor een gedetailleerd antwoord op de vraag van Jeremie Vaneekhout over seizoensarbeid verwijst minister Demir door naar bevoegd minister Hilde Crevits.

2.8. Samenwerking vanuit Vlaanderen met lokale besturen

Jeremie Vaneekhout vroeg ook naar de mate waarin wordt samengewerkt met de lokale besturen om de coronacrisis te bestrijden, en of ze daarin ook worden ondersteund.

De minister deelt mee dat alle overheden op alle niveaus goed samenwerken om de coronacrisis onder controle te krijgen. De minister merkt dat de onderlinge verschillen tussen mensen in een dergelijke crisissituatie worden uitvergroot, en helaas verslechtert ook de situatie van kwetsbare groepen. Maar de solidariteit tussen mensen neemt ook toe.

Aangezien Vlaanderen een dergelijke crisis niet eerder meemaakte, is het nog te vroeg om hieruit lessen te trekken voor de latere reguliere samenwerking met lokale besturen. Wanneer het ergste voorbij is en het leven langzaam terug normaal wordt, kan de impact van de crisis op de specifieke eigenheid van het platteland worden nagegaan en omgezet in een aangepast beleid.

II. Bijkomende vragen van de commissieleden en antwoorden van minister Zuhal Demir

Emmily Talpe is blij met de bezorgdheid van de minister voor de mensen op het platteland en de intentie om hen bijkomend te ondersteunen. Het platteland is geen eiland, maar bevindt zich op een snijvlak met belangrijke andere domeinen zoals landbouw in het algemeen, de korte keten, en lokale voedselstrategieën.

De toegang tot gezonde voeding werd niet uitdrukkelijk vermeld. Nochtans toonde de hamsterwoede het belang ervan. Ook de toegang van kinderen tot een gezonde maaltijd op school moet een aandachtspunt zijn.

Gezonde voeding wordt hoofdzakelijk geproduceerd door boeren op het platteland. Zij verdienen in deze moeilijke tijden niet alleen financiële, maar ook psychologische bijstand om hun welzijn te verzekeren. Zij kunnen elke ondersteuning gebruiken.

De minister haalde een aantal goede praktijken aan over de rol van de lokale besturen inzake mobiliteit. Het is belangrijk dat de minister deze praktijken verder uitrolt over Vlaanderen, en Emmily Talpe wenst de minister hierbij succes toe.

Joris Nachtergaele feliciteert de minister met het leggen van de juiste accenten. Hij is tevreden te horen dat ze bijkomende initiatieven plant, want de crisis brengt het slechtste en het beste in een mens naar boven. De solidariteit, weerbaarheid en veerkracht van de bevolking is opmerkelijk, vooral in kleine, hechte dorpsgemeenschappen, waar spontane initiatieven ontstaan zoals babbelrondes, belrondes voor 65-plussers en boodschappendiensten.

Joris Nachtergaele is ervan overtuigd dat beleidsmakers hier lessen uit kunnen trekken. Hij ziet moeilijke economische uitdagingen maar ook opportuniteiten als het ontstaan van spontane solidariteit. En de overheid kan goede initiatieven lokaal en centraal ondersteunen. Het zal belangrijk zijn de gevolgen van deze crisis in kaart te brengen en samen met de lokale besturen het Vlaamse beleid hier op af te stemmen. De minister zal in hem, als plattelandsburgemeester, een bondgenoot vinden om samen aan de kar te trekken.

Jeremie Vaneekhout hoort graag dat de gevoeligheid rond een aantal specifieke uitdagingen in de plattelandsgebieden doordringt tot op het Vlaamse niveau, maar nu is het zaak om deze in het concrete beleid te vertalen. De impact van bijvoorbeeld vereenzaming is nu al duidelijk. Spontane initiatieven in hechte gemeenschappen zullen structurele steun nodig hebben, maar vrijwilligers zullen ook meer ondersteund moeten worden. Er moet op Vlaams niveau voor gezorgd worden dat mensen zich veerkrachtig kunnen blijven voelen en dat het sociale momentum van de coronacrisis structureel verankerd kan worden.

Jeremie Vaneeckhout is blij dat minister Demir binnen de beschikbare Vlaamse middelen wil onderzoeken wat er mogelijk is en dat zij ook richting Europa kijkt voor extra opportuniteiten.

Aangezien er nog geen vergadering van de commissie Mobiliteit is gepland, wil hij toch het wegvallen van de belbusdiensten aankaarten. Dat leidt voor een aantal mensen tot problemen, want in een buitengebied kunnen zij geen noodzakelijke verplaatsingen doen, bijvoorbeeld naar medische diensten of voedselvoorzieningen. Het recht op mobiliteit mag niet aan de proactiviteit van lokale besturen of aan de goodwill van particulieren worden overgelaten. Jeremie Vaneeckhout vraagt minister Demir om samen met minister Lydia Peeters te bekijken wat daar nodig is.

Het is voor het parlement en de regering een uitdaging het overzicht te bewaren over goede initiatieven die al worden genomen. Het zou interessant zijn om de komende dagen belangrijke plattelandsactoren samen te brengen: lokale besturen, landelijke gildes, typische middenveldorganisaties met koepels op Vlaams of nationaal niveau. Zo kan er in de goede initiatieven meer structuur worden gebracht, om ze duurzaam vol te houden. Het plattelandsbeleid is transversaal. Het is dus aangewezen om ook de andere ministers aan de oren te trekken.

Minister *Zuhal Demir* bevestigt dat de bijkomende initiatieven voor de post-coronatijd worden bijgehouden. Er zal inderdaad worden overlegd met alle andere plattelandsactoren. Zo zal de prioriteit betreffende de vereenzaming ook na coronagevolgen hebben. De impact van de vereenzaming in de plattelandsgebieden mag niet onderschat worden. Met betrekking tot Europa zal worden bekeken hoe er maximaal gebruik kan worden gemaakt van de flexibiliteit, zodat de middelen juist kunnen worden ingezet. Minister Demir verwijst naar een aantal goede projecten in bepaalde gemeenten, een punt dat zij nog met minister Peeters zal bespreken.

III. Uiteenzetting door Hilde Crevits, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Alvorens met het beantwoorden van een aantal vragen te beginnen, wenst minister *Hilde Crevits* de vissers, land- en tuinbouwers, de hele agrovoedingsketen en het logistieke netwerk uitdrukkelijk te bedanken voor de grote inspanningen die zij leveren om de voedselbevoorrading van Vlaanderen veilig te stellen. Het is dankzij hen dat de winkelrekken nog gevuld zijn. Zij ervaren momenteel heel wat problemen maar gaan gelukkig ook creatief op zoek naar oplossingen. De coronacrisis toont duidelijk het strategische belang van een nabije en kwaliteitsvolle voedselproductie. Dat moet Vlaanderen nu en in de toekomst koesteren.

Uit de voorgelegde vragen kan de minister duidelijk afleiden hoe zeer de commissieleden de COVID-19-crisis en de gevolgen voor de landbouw- en visserijsector van nabij opvolgen. De minister zal een overzicht geven van de situatie in verschillende sectoren en de maatregelen op Vlaams en Europees niveau.

1. Seizoensarbeid

De minister kreeg van alle fracties vragen over de problemen bij het inzetten van seizoensarbeiders. Op jaarbasis heeft de landbouwsector ongeveer 45.000 seizoensarbeiders nodig. In het begin van het jaar worden ze normaal gezien al ingeschakeld om het plantseizoen te helpen voorbereiden en in april zijn er gewoonlijk reeds 7000 tot 8000 seizoensarbeiders uit verschillende lidstaten van de Europese Unie in België tewerkgesteld. Vanaf de derde week van april heeft de landbouw nood aan 7000 extra seizoensarbeiders en in de loop van de maand mei worden er dat nog eens 10.000 extra, alles samen 25.000 in totaal. De minister roept de

landbouwers op om hun vacatures zo snel als mogelijk te melden bij VDAB. Ze heeft VDAB de opdracht gegeven om heel snel een nieuw platform te ontwikkelen en via een website vraag en aanbod van personeel zo goed en zo snel mogelijk lokaal op elkaar af te stemmen.

De minister heeft ook aan het federale niveau gevraagd om na te gaan of technisch werklozen met gedeeltelijk behoud van hun uitkering kunnen ingeschakeld worden op landbouwbedrijven. De landbouwers kunnen vacatures melden via het gratis nummer 0800 30 700 van VDAB.

De overgrote meerderheid van de buitenlandse seizoensarbeiders komt uit Oost-Europa, en in hoofdzaak uit Polen, Roemenië en Bulgarije. Op basis van het vrij verkeer van werknemers hebben zij vrij toegang tot onze arbeidsmarkt. Slechts een kleine minderheid wordt aangetrokken uit landen die geen lid zijn van de EU, bijvoorbeeld uit Oekraïne. In 2019 reikte de dienst Economische Migratie 74 arbeidskaarten uit aan seizoensarbeiders uit niet-Europese landen.

Het overgrote deel van de seizoensarbeiders is dus afkomstig uit de EU, maar toch stellen er zich twee grote problemen. Een eerste probleem is dat de Europese lidstaten hun grenzen sluiten. Daardoor is het vaak onduidelijk of seizoensarbeiders de grenzen zullen mogen oversteken. Meestal is het de intentie dat seizoensarbeiders wel mogen passeren, maar toch ondervinden ze vaak moeilijkheden als ze een grens moeten oversteken. Een tweede probleem is dat sommige seizoensarbeiders niet langer in België willen werken omwille van het risico op besmetting. Daarom was het nodig om in samenwerking met federaal minister van Werk Nathalie Muylle een aantal maatregelen te nemen.

1.1. Verlenging van de plukkaart (federale maatregel)

Een seizoensarbeider en zijn werkgever kunnen genieten van een gunstig RSZ-regime, ook de plukkaart genoemd, indien er niet méér dan een bepaald aantal dagen gewerkt wordt. Concreet houdt de plukkaart in dat er onder dit gunstig RSZ-regime binnen de landbouw als volgt mag gewerkt worden: 30 dagen als seizoensarbeider, 65 dagen in het merendeel van de sector tuinbouw en 100 dagen voor de witloof- en champignonenteelt.

Omdat sommige seizoensarbeiders niet meer tot in ons land geraken, werd beslist om de plukkaarten in duurtijd te verdubbelen. Concreet betekent dit dat de 30 dagen in de landbouw verhoogd werden tot 60 dagen. De 65 dagen die gelden voor het merendeel van de sectoren in de tuinbouw worden 130 dagen, en de 100 dagen voor de witloof- en de champignonenteelt worden 200 dagen. En uiteraard moeten seizoensarbeiders ook maximaal hygiënevoorschriften in acht nemen.

1.2. Verlenging arbeidskaarten (Vlaamse maatregel)

Een beperkt aantal van de seizoensarbeiders komt van buiten de EU. Naast een plukkaart, hebben zij ook een arbeidskaart nodig voor maximaal 90 dagen. Normaal gezien kan een arbeidskaart verlengd worden, maar moet er een gecombineerde vergunning aangevraagd worden. Dit is een complexe procedure waarbij ook DVZ een beslissing moet nemen.

Indien een seizoensarbeider van buiten de EU omwille van de crisis niet terug naar het thuisland kan, wordt nu ook de arbeidskaart verlengd. Zo kan de seizoensarbeider gewoon blijven werken en hoeft er geen gecombineerde vergunning aangevraagd te worden.

1.3. #COVID-vacatures van VDAB (Vlaamse en federale maatregel)

Mensen die tijdelijk werkloos zijn mogen nu ook aan de slag als gelegenheidswerknemers in de land- of tuinbouw. Normaal is het zo dat tijdelijk werklozen dan hun werkloosheidspremie verliezen. Om toch een incentive te geven om in de land- en tuinbouw te gaan helpen, heeft minister Crevits aan federaal minister Muylle gevraagd om deze tijdelijk werklozen een deel van hun premie te laten behouden. Een beslissing hierover zou op 10 april op de federale regeringstafel komen.

De minister heeft aan VDAB ook gevraagd om verder te kijken dan alleen tijdelijke werkzoekenden, en ook binnen de bestaande groep van werkzoekenden te kijken of ze toeleidbaar zijn naar de landbouwsector. De minister denkt daarbij aan wijkwerkers of cursisten met een IBO-overeenkomst wiens activiteiten door de coronacrisis zijn stopgezet.

Er werden in totaal al zo'n 2000 vacatures aangemeld bij VDAB met vermelding #COVID19. Ongeveer een vijfde ervan leidt naar een job in de primaire sector.

Op de vraag van Ludwig Vandenhove of ook asielzoekers kunnen worden ingezet, antwoordt de minister dat ze voor vier maanden kunnen worden ingezet nadat ze een asielaanvraag hebben ingediend.

Op de vraag van Mieke Schauvliege of studenten en vrijwilligers kunnen worden ingezet, antwoordt de minister dat het inzetten van studenten in elk geval overleg vraagt met de minister bevoegd voor Onderwijs. Het sluiten van de scholen door de coronacrisis mag immers niet beschouwd worden als een vakantieperiode. Studenten hebben nog schoolwerk en zitten bovendien in een niet altijd evidente thuiscontext. Enkel tijdens echte vakantieperiodes kunnen studenten worden ingezet als werkracht. Ook het systeem van vrijwilligerswerk zoals het in Vlaanderen georganiseerd is, is voor de minister moeilijk toepasbaar voor ondersteuning bij de landbouw. Het is naar eerlijke verloning ook niet de meest wenselijke piste. De minister voelt meer voor het inzetten van tijdelijk werklozen.

1.4. Vlotte grensovergang voor seizoensarbeiders

De minister verwijst naar de opmerking van Tinne Rombouts dat seizoensarbeiders vaak met problemen bij grensovergangen geconfronteerd worden. De minister stelt dat de Europese Commissie op 30 maart 2020 duidelijke richtlijnen heeft uitgevaardigd, waarbij seizoensarbeid als een essentiële verplaatsing wordt beschouwd. De richtlijn geldt zowel voor intra-Europees verkeer als voor verkeer uit derde landen. De nodige toelatingen of visa moeten uiteraard in orde zijn en de persoon kan nog steeds geweigerd worden op basis van COVID-19-symptomen. Lidstaten beslissen hierover evenwel autonoom.

Het al dan niet toelaten van grensoverschrijdend personenverkeer, en de specifieke voorwaarden waaronder dit dient te gebeuren, is een kwestie die momenteel federaal voorligt. Andere lidstaten zoals Duitsland hebben reeds beslist om voor seizoensarbeiders uitzonderingen te maken op de geldende inreisbeperkingen. De aanvankelijk algemene sluiting van de grenzen werd afgezwakt met als doel een beter evenwicht te vinden tussen de verplichtingen rond indijkingen van de pandemie, en de noodzakelijke ondersteuning in de landbouw, in het bijzonder bij fruit- en groententeelt. Minister Crevits zal er bij haar federale collega's op aansturen om de Europese richtlijnen in dezelfde zin toe te passen en buitenlandse seizoensarbeiders toe te laten voor de Belgische landbouwsector, mits het respecteren van strenge gezondheidsvoorschriften.

Voor het transport van seizoensarbeiders moet in overleg met de sector bekeken worden waar het transport op vastloopt en hoe dit kan worden opgelost. Bilaterale

akkoorden met landen zoals Roemenië en Bulgarije zijn hierbij een eerste piste. Dit zal op federaal niveau ook afgestemd moeten worden met Binnenlandse Zaken.

2. Sectoroverzicht

Wat de situatie voor de diverse landbouwproducten betreft, geeft de minister een stand van zaken op basis van de prijsevoluties, al is het nog te vroeg om een volledige inschatting van de economische impact te maken. De minister staat wel in nauw contact met zowel de sectororganisaties als de landbouworganisaties om de vinger aan de pols te houden.

2.1. Groenten en fruit

In de sector groenten en fruit stellen zich twee grote problemen. Door het sluiten van de horeca is een belangrijke afzetmarkt weggefallen. Dit geldt voor hogere kwaliteitsgroenten waaronder rucola, asperge, waterkers en paksoi, maar ook voor andere groenten zoals sla, tomaat en komkommer die in binnen- en buitenland een belangrijk afzetkanaal vinden in de horeca. Deze producten kunnen eventueel wel aangeboden worden in grootwarenhuizen, maar daar kunnen ze niet met dezelfde volumes verkocht worden. De prijs van een aantal producten is ook sterk gedaald. Voor komkommer, rucola en peterselie is de prijs op een paar weken bijvoorbeeld met meer dan 80 procent gedaald.

Het tweede probleem waarmee de groenten- en fruitsector geconfronteerd wordt, is een gebrek aan personeel om de oogst op te starten. Ook dit heeft een sterke impact op de markt.

2.2. Aardappelen

Voor de aardappelen is de situatie problematisch. Vorig jaar hebben 7500 landbouwers ongeveer 55.000 ha aardappelen geteeld. Maar de gemiddelde contractprijs voor bintje als frietaardappel is momenteel slechts 14 eurocent per kg.

België is de grootste exporteur van verwerkte aardappelen van de EU, met ongeveer 5 miljoen ton per jaar. Er is een verminderde rechtstreekse vraag naar aardappelen wegens het wegvallen van catering, gesloten scholen en verminderde export, gevolgd door een verminderde vraag vanuit de verwerkende industrie. Daardoor zijn er al twee weken amper transacties op de vrije markt. Van de twee miljoen ton aardappelen die momenteel nog gestockeerd zijn, zal zo'n 500.000 à 650.000 ton op de vrije markt moeten worden verkocht. De afzet hiervan is problematisch, maar toch is het belangrijk dat de aardappelverwerkende sector de contractuele verplichtingen nakomt ten opzichte van de landbouwers, en de afgesproken volumes afneemt.

Binnen de branche-organisatie Belpotato.be, waarin zowel de landbouworganisaties als de verwerkende industrie vertegenwoordigd zijn, wordt momenteel aan oplossingen gewerkt. De minister zal samen met de sector en de Europese Commissie op zoek gaan naar alternatieve afzetkanalen binnen Europa. Een ruimere bedeling aan voedselbanken wordt eveneens overwogen.

2.3. Zuivelproducten

De prijs van de verschillende zuivelproducten waaronder boter, volle melkpoeder, magere melkpoeder en kaas zijn de laatste weken stelselmatig gedaald. Vooral de prijs van magere melkpoeder is onderhevig aan een sterke daling. Op de binnenlandse markt is de vraag naar verse zuivelproducten waaronder room en mozzarella sterk gedaald door het sluiten van de horeca. De vraag vanuit de retail is

enkele weken geleden eerst gestegen door het hamstergedrag, maar is nu weer genormaliseerd.

De komende weken beloven kritisch te worden omdat de gedaalde vraag haaks staat op de jaarlijkse seizoenspiek van de melkproductie van de koeien in april en mei. Dit illustreert de problematiek van de landbouw. Dieren of planten hebben geen knop om stil te leggen, wat maakt dat een boer langs aanbodzijde quasi onmogelijk kan anticiperen op abrupte wijzigingen aan de vraagzijde van de markt.

Het initiatief van de Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie en de brancheorganisatie MilkBE, om zowel de melkveehouders als de retailers op hun verantwoordelijkheid te wijzen door rekening te houden met de dalende vraag, vindt de minister positief.

2.4. Pluimveevlees

Voor pluimveevlees is de nationale prijs intussen gedaald met 9,6 procent. De consumptie in huis houdt weliswaar stand, maar kan het verlies op de andere afzetmarkten als horeca, grootkeukens en openbare markten niet compenseren. Dit resulteert in een overaanbod aan pluimveevlees waardoor slachthuizen genoodzaakt worden om verse kipfilet in te vriezen, wat resulteert in een groot verlies in waarde, bijkomende stockagekosten en een daling van de cashflow voor slachthuizen.

De vraag naar consumptie-eieren blijft groot omdat dit gezien wordt als een basisproduct. De prijsnotering voor de scharreleieren is dan ook gunstig. De afzetmarkt voor de industrie-eieren doet het heel wat minder met een gedaalde vraag door het wegvallen van horeca, grootkeukens en dergelijke.

Op de vragen van Sofie Joosen, Tom Ongena en Joke Schauvliege over de gevolgen voor het dierenwelzijn in de pluimveesector, antwoordt de minister dat er tot op heden geen meldingen zijn van dierenwelzijnsproblemen die het gevolg zijn van de crisis. Wel kunnen bedrijven in moeilijkheden komen met bijvoorbeeld vergunde stalplaatsen of nutriëntenemissierechten als dieren niet meer verkocht geraken. Producenten zoeken creatief naar een oplossing, waaronder extra huisvesting voor meer dieren of de opslag van bevroren vlees.

De minister verwijst ook naar de opmerking van Tom Ongena dat ongeveer een miljoen eindagskuikens in de komende twee weken naar Afrika zouden moeten geëxporteerd worden, terwijl er ook repatriëringen van landgenoten uit Afrika moeten gebeuren. Het klopt volgens de minister dat de uitvoer van kuikens naar Afrika problematisch geworden is omwille van de logistieke exportbeperkingen. Maar de export van kuikens koppelen aan de repatriëring van Belgen in Afrika is niet evident omdat de kopers van broedeieren of kuikens zich niet op dezelfde plaats bevinden als landgenoten die terugkeren. Er moet dus rekening worden gehouden met de geografische spreiding van de repatriëring.

2.5. Varkensvlees

De prijzen van varkensvlees zijn teruggefallen met 7 procent. Deze daling is het gevolg van meerdere factoren met prijsondersteunend en prijsdrukkend effect, maar de oorzaken lopen grotendeels parallel met andere sectoren.

Op de opmerking van Emmily Talpe dat de export van slachtbiggen naar Zuid-Europa is stilgefallen, antwoordt de minister dat de markt van slachtbiggen vooral de minder goede biggen omvat die levend getransporteerd worden om bijvoorbeeld in Frankrijk, Spanje en Portugal geslacht te worden. Deze biggen zijn geen significant aandeel van de biggensector, maar ze hebben wel een prijsondersteunend

effect. De daling in de biggenprijs met achtereenvolgens 9 en 6 procent is niet zozeer te wijten aan de stilgevallen export, maar wel aan de onzekerheid tijdens de coronacrisis. Slachtingen worden uitgesteld, varkens blijven bij de boer en nieuwe biggen worden niet meer gekocht, wat zorgt voor overaanbod.

De minister heeft zich onmiddellijk bevraagd over een eventuele openstelling van de Russische markt, zoals Bart Dochy in de pers gelezen had, maar tot nader order is het Russische embargo nog steeds van kracht. Dit werd éézijdig door Rusland uitgevaardigd, en enkel Rusland kan beslissen over een versoepeling of afschaffing. Hij vroeg ook of China als belangrijke exportmarkt voor varkensvlees niet extra gestimuleerd kon worden, maar op korte termijn zijn vooral de logistieke problemen een belangrijk pijnpunt. Qua interesse in varkensvlees is er in China niets veranderd.

2.6. Sierteelt

De minister deelt mee dat quasi alle fracties vragen gesteld hebben over de sierteelt. Voor de sierteeltsector kon deze crisis op geen slechter moment komen want het voorjaar is normaal gezien een topperiode. Er werd intussen meer dan 135 miljoen euro omzetverlies geleden. Bovendien werken de meeste siertelers met plantgoed dat slechts beperkt houdbaar is. Om tegemoet te komen in de kosten gemaakt voor bloemen en planten die niet tijdig verkocht geraken, werd vorige week binnen de Vlaamse Regering besloten om binnen een algemeen noodfonds een budget te voorzien voor de sierteelt, maar hierop werd nog geen bedrag geplaatst. In totaal is er voor dit noodfonds 200 miljoen euro voorzien, waar ook andere sectoren uit kunnen putten. Het Departement Landbouw en Visserij is momenteel bezig om de regeling technisch uit te werken zodat deze snel uitgerold kan worden.

Er zijn nog geen specifieke Europese maatregelen voorzien voor de sierteeltsector. Wel wordt er bij Europees commissaris Wojciechowski aangedrongen om de crisis in de sierteelt ook op Europees niveau aan te pakken. De minister heeft op 25 maart 2020 eerst vanuit België gepleit voor Europese steun voor de siertelers, en hierover nadien met Waals minister Willy Borsus ook een brief gericht aan Europa.

Als gevolg van de verstrengde coronamaatregelen aangekondigd door de federale overheid, mochten alleen verkooppunten van voeding en diervoeding open blijven, mits in acht name van maatregelen om besmetting te vermijden. Dit gold dus eveneens voor de tuincentra die diervoeding en humane voeding verkochten. Sinds 23 maart 2020 mogen zij ook opnieuw bloemen en planten aanbieden. Tuincentra die geen voeding en/of diervoeding verkopen kunnen door de federale maatregelen tot nader order niet openen.

Het is aan de federale overheid om te beslissen of tuincentra die enkel planten en bloemen verkopen, ook terug zouden kunnen opengaan. Voor minister Crevits gebeurt dat liefst zo snel mogelijk, uiteraard rekening houdend met regels rond social distancing.

Voor de vragen in verband met de regels voor ambulante handel, markten, kippenkramen, levende kippen, voedingsautomaten, onbemande verkoopskramen en dergelijke, verwijst de minister door naar de federale richtlijnen.

3. Steunmaatregelen op Vlaams niveau

Na het overzicht van de diverse sectoren, geeft de minister een globaal overzicht van de maatregelen die zij intussen heeft genomen voor land- en tuinbouwbedrijven. Ze verwijst naar de financiële maatregelen om noden in de sector op te vangen. De hinderpremie van 4000 euro werd ook beschikbaar gesteld voor

landbouwbedrijven die hun verkooppunt moeten sluiten, aangevuld met 160 euro per dag als de sluiting langer duurt dan 21 dagen, zoals bijvoorbeeld het geval is voor een boerderij met hoefveterras of een sierteler met winkel.

Daarnaast is de compensatiepremie van 3.000 euro beschikbaar voor bedrijven met een omzetverlies van minstens 60 procent in deze periode tegenover vorig jaar.

Er is intussen een generieke waarborgregeling beschikbaar voor land- en tuinbouwbedrijven. Het gaat om een waarborg waarbij maximaal 80 procent van het overbruggingskrediet gewaarborgd wordt vanuit het VLIF, voor een periode van 3 jaar.

Er komt ook een versnelde uitbetaling van lopende investeringsdossiers, met voorrang voor siertelers.

Daarnaast wordt ook de nodige soepelheid aan de dag gelegd op het vlak van administratieve verplichtingen. De uiterste indieningsdatum voor de verzamelaanvragen en equivalente maatregelen in het kader van het mestactieplan werd verschoven naar 15 mei in plaats van 30 april 2020. Specifiek voor de zuivelsector werd ook de verplichte ophaaltermijn van twee dagen van AA-melk verlengd naar drie dagen. Deze ophaling wordt immers bemoeilijkt ten gevolge van het uitvallen van chauffeurs door de coronacrisis.

Er werden ook maatregelen genomen om het tekort aan arbeidskrachten op te vangen. De minister komt hier verder nog op terug.

Ten slotte kaart de minister op het Europese niveau de problemen aan, met de vraag om binnen het GLB marktcrisismaatregelen te activeren voor sectoren in nood.

De minister blijft samen met de Vlaamse Regering de financiële impact van de coronacrisis binnen de landbouw en visserij zeer nauw opvolgen en monitoren, zodat het genoemde maatregelenpakket waar nodig bijgestuurd kan worden. Aangezien deze maatregelen zeer recent werden genomen en er ook nog nieuwe maatregelen kunnen bijkomen, is er nog geen totaaloverzicht van het aantal land- en tuinbouwers dat op deze maatregelen een beroep doet. Wel kan worden meegegeven dat er tot en met 1 april 2020 reeds 641 hinderpremies in de land- en tuinbouwsector aangevraagd werden. 58 dossiers werden reeds goedgekeurd voor 232.000 euro, en 583 dossiers zijn nog te behandelen.

De websites van zowel VLAIO als het Departement Landbouw en Visserij bieden een duidelijk overzicht van de mogelijke maatregelen waar de land- en tuinbouwers toegang toe hebben.

De situatie in heel wat sectoren is zorgwekkend. De vzw Boeren op een Kruispunt ziet een toename in contacten met boeren die het moeilijk hebben, en vooral bezorgde siertelers namen contact op. De laatste dagen zijn er minder telefoons, wat waarschijnlijk te wijten is aan de concrete maatregelen die ter beschikking worden gesteld. Boeren op een Kruispunt tracht om, met respect voor de regels van social distancing, de betrokken bedrijven zo concreet mogelijk verder te helpen en door te verwijzen.

4. Steunmaatregelen Europese niveau

De minister staat in nauw overleg met de verschillende sector- en landbouworganisaties, om de situatie van nabij op te volgen en er tegelijk bij Europa op aan te dringen om snel de meest effectieve maatregelen te activeren. Want voor specifieke marktmaatregelen heeft Europa met het GLB de sleutels in handen.

Binnen het bestaande wettelijke kader van de gemeenschappelijke marktordening voor groenten en fruit werden specifiek voor de producentenorganisaties reeds een aantal bijkomende maatregelen geactiveerd. Vanuit de veilingen is de vraag gesteld om de maatregelen 'groen oogsten' en 'niet oogsten' te activeren voor producten zoals sla en paksoi. Voor deze producten is het volume dat niet verkocht geraakt, en ook niet bewaard kan worden, immers zo groot dat er overschotten ontstaan. Uiteraard wordt er in de eerste plaatst ingezet op de gratis verdeling van deze overschotten aan caritatieve instellingen. Zo ging er vlak na het sluiten van de horeca op een week tijd zes ton groenten naar voedselbanken, OCMW's en caritatieve instellingen. Maar om de overschotten van niet-houdbare producten verder weg te werken, is er nood aan specifieke maatregelen.

Voor alle andere sectoren heeft de minister op 25 maart 2020 de Europese commissaris bevoegd voor Landbouw al opgeroepen om de situatie van zeer nabij te monitoren, en om voor een aantal sectoren zoals aardappelen, sierteelt en zuivel crisismaatregelen te activeren, zoals een opkoopregeling of private opslag. De minister deed deze oproep tijdens de videoconferentie van de Raad Landbouw en Visserij, maar tot op heden heeft de Europese Commissie nog geen specifieke compensatiemaatregelen voor de land- en tuinbouw willen instellen.

De Commissie heeft wel een aantal andere maatregelen genomen die de land- en tuinbouwsector indirect kunnen helpen, zoals uitstel van de deadline voor indiening van de verzamelaanvraag en versoepeling van de controles ter plaatse. Verder laat de Commissie ook verhoogde staatssteun toe, tot 100.000 euro per landbouwbedrijf.

Voor specifieke marktondersteuning heeft de Commissie aangegeven de situatie op de landbouwmarkten nauwlettend op te volgen en waar nodig de gepaste maatregelen te nemen. Minister Crevits houdt eveneens de vinger aan de pols. Haar diensten staan in nauw contact met de Europese Commissie en hebben gisteren bijkomende vragen beantwoord in verband met de aardappelsector.

5. Visserij

De minister deelt mee dat ook de visserij momenteel wordt aanzien als een essentiële sector. Een klein aantal vaartuigen uit de langoustinevisserij koos ervoor om niet meer uit te varen omwille van de terugval in afname, maar voor de rest ligt er geen enkel vaartuig stil. De vissers willen verder in de voedselbevoorrading blijven voorzien, waarvoor de minister hen uitdrukkelijk dankt. Nochtans ervaart ook deze sector heel wat problemen.

In de eerste week van de crisis daalden de visprijzen 30 tot 40 procent. Deze daling heeft zich in de tweede en derde week gestabiliseerd, maar de gemiddelde visprijzen zijn nog steeds met een 24 procent verminderd. De sector meldt een omzetverlies van 30 procent voor de maand maart.

De generieke steunmaatregelen die door de federale en Vlaamse overheid werden uitgewerkt, waaronder de compensatiepremie van 3.000 euro, zijn ook op de visserijsector van toepassing. Daarnaast wordt ook op het Europese niveau bekeken of steunmaatregelen mogelijk zijn, en de minister heeft daar persoonlijk zelf voor gepleit op 25 maart. Het gaat voor de Vlaamse visserij dan specifiek om een mechanisme dat het verlies aan inkomen zou kunnen compenseren, zoals bijvoorbeeld een tegemoetkoming voor het niet verkopen onder een vastgestelde referentieprijs. Verder heeft de minister ook gepleit voor een verdere flexibiliteit aangaande de plafonds voor staatssteun, samen met bijkomende financiële middelen. Naast het belang van samenwerking over de lidstaten heen, benadrukte de minister dat België een tijdelijke stillegging als ultieme maatregel beschouwt, waarvoor België, indien het dit wenst toe te passen, bijkomende financiële middelen nodig heeft.

Concreet staat de Europese Commissie intussen een verhoogd plafond van staatssteun tot 120.000 euro toe voor ondernemingen actief in de visserijsector. Een tweede pakket maatregelen vanuit het Europese niveau wordt deze week besproken. Dit zal onder meer maatregelen bevatten aangaande tijdelijke stillegging, opslagsteun, een verhoogde flexibiliteit van het visserijprogramma en een verhoogd plafond voor steun aan een producentenorganisatie in het kader van een product- en marketingplan. Maar deze maatregelen moeten allemaal genomen worden binnen de bestaande EFMZV middelen. Daarom pleit België binnen dit Europese kader voornamelijk voor extra middelen en ook voor een mogelijk interventiemechanisme om de gedaalde prijs op de markt te compenseren. De minister heeft de vraag naar dergelijke maatregelen nogmaals per brief aan de bevoegde commissaris voorgelegd.

Wat steun voor tijdelijke stillegging betreft, wijst de minister op de wil van de sector om toch absoluut te blijven uitvaren. Dit is de beste werkwijze om een inkomen te verzekeren voor de bemanning en voor de ondernemingen die zich verder in de visserijketen bevinden. Zowel de verse invoer als het internationaal transport gaan door via de green corridors.

De visserijsector probeert maximaal om de regels rond social distancing in de mate van het mogelijke in acht te nemen. De minister wijst erop dat alle handelszaken en bedrijven die tussenkomen in het kader van de voedselketen, de voedingsnijverheid, land- en tuinbouw, productie van meststoffen en visserij, zijn opgenomen in die lijst van cruciale sectoren en essentiële diensten.

Op de vraag van Jeremie Vaneeckhout wat de impact is van de coronacrisis op de brexitonderhandelingen, antwoordt de minister dat de tweede onderhandelingsronde tussen de EU en het VK – voorzien tussen 18 en 20 maart 2020 in Londen – niet fysiek heeft plaatsgevonden wegens de maatregelen inzake social distancing. Er werd besloten om de besprekingen via videoconferentie voort te zetten. Tijdens de week van 30 maart en 3 april 2020 zijn er discussies doorgegaan over de voorliggende onderhandelingssteksten. De onderhandelings tekst van de EU bevat een globaal akkoord over alle sectoren, maar aan Britse zijde ontbreekt voorlopig nog een tekst over visserij. Het VK heeft ook nog geen enkele aanduiding gegeven om een uitbreiding van de transitieperiode te overwegen of aan te vragen.

Wat de promotie van vis betreft, worden de lopende initiatieven van VLAM om lokale vis te consumeren, verdergezet. VLAM zal ook bij de komende tv-spots specifieke aandacht geven aan visproducten.

Bart Tommelein verwees naar de opmerkingen van de federatie van de vishandelaars over het sluiten van de verkoop van vis op markten. De minister is er zich van bewust dat lokale openbare markten een significant onderdeel vormen van de visserijsector. De vragen en de voorstellen van de sector werden voorgelegd aan het de Nationale Veiligheidsraad die kan beslissen over het terug openstellen van publieke markten.

6. Korte keten en VLAM

De minister vindt het positief dat veel Vlamingen de weg naar de korte keten hebben gevonden, en er werden door de commissieleden meerdere vragen voorgelegd over de ondersteuning van landbouwers die actief zijn in de korte keten.

Landbouwers die hiermee aan de slag willen gaan, kunnen sowieso rekenen op VLIF-investeringssteun. Verkoopautomaten komen bijvoorbeeld in aanmerking, maar er kan ook steun verkregen worden voor een hoevewinkel of voor het inrichten van een drive-in. Marktwagens voor de rechtstreekse verkoop op

boerenmarkten die eveneens aan 30 procent gesubsidieerd worden, kunnen ook ingezet worden voor thuislevering.

Het opzetten van een website voor onlineverkoop komt op zich niet in aanmerking voor investeringssteun, maar dit kan mogelijk een onderwerp zijn voor een toekomstige oproep van VLIF over agrovoeding, waarbij samenwerkingsverbanden van korteketenlandbouwers in aanmerking kunnen komen voor subsidie. Subsidie voor begeleidingskosten en voor software kunnen passen binnen deze maatregel. Normaal gezien moet er een link zijn tussen de software en de fysieke investeringen. Maar de minister zal samen met de administratie bekijken of binnen de bestaande regelgeving, binnen de begeleidingskosten, of binnen de kosten voor software, toch de mogelijkheid kan gecreëerd worden dat investeringen voor het opzetten van een online verkoopkanaal al dan niet beperkt kunnen gesubsidieerd worden.

VLAM focust haar inspanningen inzake korte keten momenteel volledig op de uitbouw van de website www.rechtvanbijdeboer.be, waarop reeds meer dan 1700 verkooppunten terug te vinden zijn. VLAM tracht ook om siertelers in contact te brengen met deze verkooppunten om hun assortiment uit te breiden. Daarnaast ontvangt het Steunpunt Korte Keten jaarlijks steun om landbouwers te adviseren en te ondersteunen bij de uitbouw van hun korte ketenactiviteiten.

VLAM heeft meerdere acties en deelnames aan beurzen moeten annuleren. Maar als alternatief versterkt VLAM nu volop de campagne Lekker van bij ons, die tijdelijk werd opgedeeld in Lekker in uw kot (lokale voeding) en Lente in uw kot (specifiek voor de sierteelt), met spots op radio en televisie. De website www.lekkervanbijons.be wordt ook uitgebreid zodat zowel de lokale landbouwers die deelnamen aan de korte keten, als de lokale handelaars die nog producten van landbouwers kunnen verkopen, via deze website gevonden kunnen worden.

De website www.lekkervanbijons.be heeft tussen de 40.000 en 45.000 bezoekers per dag. Maart was een recordmaand met meer dan 1 miljoen bezoekers. Het blijkt dus dat veel Vlamingen op zoek gaan naar lokale handelaars en kwaliteitsproducten van eigen bodem, onder meer omdat ze zich bewust zijn van het belang van gezonde en verse producten, nu er even tijd is om zelf achter het fornuis te staan.

7. Varia

Op de vraag van Steven Coenegrachts wat de stand van zaken is voor de landbouwrampen 2018 en 2019 en de brede weersverzekering, antwoordt de minister dat voor de landbouwramp 2018, 12.007 tegemoetkomingsaanvragen werden ingediend. Intussen zijn bijna 10.000 dossiers behandeld. In de eerste helft van april zullen nog bijkomend 1080 landbouwers een beslissing tot schadevergoeding ontvangen. De overblijvende dossiers worden grotendeels in de periode april en mei verwerkt. Het grootste deel van de dossiers zal dan uitbetaald zijn eind juli.

Voor de landbouwramp 2019 gaf het KMI een advies inzake schade door zonnebrand en schade door droogte. Hierover heeft de minister intussen een dossier neergelegd bij de Vlaamse Regering. Ze hoopt op steun te kunnen rekenen zodat een billijke vergoeding kan gegeven worden voor die teelten waar grote en veralgemeende schade is opgetreden.

Joke Schauvliege vernam dat de uiterste datum voor de verzamelaanvraag 2020 wordt uitgesteld naar 15 mei, en vroeg of er nog verder uitstel volgt en welke rol Europa hierin speelt. De minister bevestigt dat de uiterste indiendatum in Vlaanderen werd verschoven naar 15 mei, wat neerkomt op drie weken extra indientermijn tegenover 2019. Bovenop dit uitstel zal de uiterste wijzigingsdatum van reeds ingediende verzamelaanvragen verschoven worden tot 12 juni. In die periode kan

de landbouwer zijn verzamelaanvraag nog wijzigen zonder dat dit gevolgen heeft voor zijn betalingen. De Europese Unie beraadt zich momenteel over het verder uitstellen van deze administratieve data, maar daarover werd nog geen beslissing genomen. Toch moet men erover waken om de uitbetalingen van GLB-gelden in het najaar 2020 niet te hypothekeren. Tussen de indiening en de betaling van GLB-middelen zitten een aantal kritische processen. Maar de bedrijven hebben op korte termijn nood aan liquide middelen die zo vroeg als mogelijk moeten uitbetaald worden.

Chris Steenwegen wees erop dat het ingaan van het nieuwe GLB al met een jaar werd uitgesteld. Hij vroeg naar het standpunt van Vlaanderen ten aanzien van deze overgangperiode en hoe de administratie zich hierop voorbereidt. De minister stelt dat het moeilijk te voorspellen is welke impact de pandemie heeft op de timing van de lopende hervorming van het Europese landbouwbeleid. Mogelijk zullen er langere overgangstermijnen moeten voorzien worden. Haar administratie zet de voorbereidingen van het nieuwe GLB intussen onverminderd verder.

IV. Bijkomende vragen van de commissieleden

Steven Coenegrachts vindt het goed dat de prioriteit ligt op het aantrekken van zoveel mogelijk werknemers in de landbouwsector, om te helpen bij het oogsten. Landbouwers moeten hun producten immers kunnen oogsten en verkopen, zelfs al zijn de prijzen momenteel niet goed. Dat is beter dan de gewassen op het veld te laten staan, want de consument moet zich kunnen voeden. De minister blijft terecht druk leggen op de federale overheid en Europa. VDAB ageert eveneens actief en proactief. Het is nu aan de vrijwilligers en technisch werklozen om, als het probleem federaal is opgelost, zich te engageren in de landbouwsector.

De afhandeling van de schadedossiers 2018-2019 heeft geen directe coronalink, maar de snelle uitbetaling van die dossiers kan helpen om de cashflow van ondernemingen in de landbouwsector te stabiliseren. Het zal goed zijn dat die schadevergoeding op de rekening kan worden bijgeschreven, zeker nu de financiële middelen wat onzeker zijn.

Steven Coenegrachts ziet doorheen de crisis heel wat ondernemerschap in de landbouwsector. Landbouwers zijn ondernemers die niet enkel zitten te wachten op een overheid om hen financieel te ondersteunen. Ze zoeken ook creatief om hun producten tegen een goede prijs aan de man te brengen. Daarin moeten ze blijvend worden ondersteund. Het parlement moet zijn deel doen, maar heeft veel respect voor het ondernemerschap dat vandaag zichtbaar is.

Mieke Schauvliege hoorde concrete maatregelen die boeren ondersteunen om de oogst van het veld te krijgen, wat zeker nodig is. Het momentum is nu echt aanwezig om consumenten en producenten dichter bij elkaar te brengen en de korte keten maximaal te stimuleren. Initiatieven zoals Lente in uw kot en Lekker in uw kot die VLAM nu lanceert, ondersteunen de consument die op zoek gaat naar kwaliteitsvolle lokale producten. Maar hoe kunnen boeren zo'n systeem opstarten? Zijn er al boeren toegeleid naar nieuwe systemen om de korte keten te bevorderen? Consumenten en boeren gaan vooral op zoek naar informatie, maar zijn er ook boeren die op dit moment zijn opgestart? Zijn er initiatieven die dat extra kunnen begeleiden? De minister ging terecht in op de vraag om webwinkels mee vorm te geven in een volgende oproep, maar zijn er nog andere initiatieven in de maak die boeren kunnen overtuigen om hun producten rechtstreekser op het bord van de consument te krijgen?

Karolien Grosemans bevestigt dat er in Vlaanderen 45.000 seizoensarbeiders nodig zijn. In de fruit- en groenteteelt gaat het zelfs over 80 procent. Er is dus een groot

probleem omdat men slechts beperkt kan rekenen op buitenlandse werknemers door de strenge grenscontroles. De minister speelt wel kort op de bal en op het VDAB-platform staan veel vacatures. Ongeveer 20 procent zou zijn ingevuld, maar dat betekent dat een groot deel nog open staat. Caroline Grosemans rekent dan ook op het 'groot actieplan' dat minister Crevits samen met federaal minister Muylle zal opzetten om technisch werklozen toe te leiden naar die sectoren waar er een nijpend probleem is.

Joris Nachtergaele dankt de minister voor haar zeer volledige antwoord en de toelichting van het beleid in coronatijden. Het Vlaams landbouwbeleid vormt een belangrijke pijler om de voedselproductie tijdens de lockdown te verzekeren en om de lagere import en export op te vangen. Hij is dan ook blij dat de minister de oproep van de Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie wil ondersteunen. De lage melkprijs heeft heel wat boeren naar adem doen happen. Er zal een combinatie van maatregelen nodig zijn om de impact op de zuivelsector te beperken. Joris Nachtergaele denkt daarbij aan de activering van het Europese steunprogramma voor de opslag van zuivelproducten, aan de responsabilisering van de retailsector en aan de sturing van een optimale melkproductie om een prijsval te voorkomen. Hij rekent erop dat de minister op al die vlakken initiatieven zal nemen en wil dat beleid ten volle steunen.

Jeremie Vaneckhout noteert dat de visserijsector in moeilijke tijden toch actief blijft, maar dat er maatregelen worden genomen om de weerbaarheid te verhogen. Maar aangezien het een prioritaire dienstverlening betreft, zijn de mensen in die sector niet verplicht de social distancing na te leven, ook al probeert men alles op een veilige manier uit te voeren. Jeremie Vaneckhout is benieuwd wat de concrete maatregelen dan zijn, en hoe wordt gegarandeerd dat alle medewerkers op de schepen in relatief veilige omstandigheden kunnen werken. Dit staat los van de reële risico's die er in deze sector sowieso altijd zijn en die in deze coronatijden niet mogen worden versterkt.

Leo Pieters wijst erop dat landbouwers naast de prijsdalingen ook nog de bijkomende last moeten dragen van gestegen aanvoerprijzen, zoals voor soja. Bij een omzetsdaling van 60 procent wil de minister in eerste instantie de zaken zelf regelen, maar Leo Pieters dringt aan op ondersteuning van de landbouwers bij het indienen van dossiers, en op een soepele interpretatie ervan.

Voor de seizoensarbeid streeft de minister ernaar om zoveel mogelijk technisch werklozen te rekruteren. Maar het vraagt wel enige handigheid en opleiding om als seizoensarbeider aan de slag te gaan. Dat betekent dat de landbouwer hiervoor extra tijd moet vrijmaken. Bovendien is er op dit moment geen duidelijkheid over de concrete impact op de werkloosheidsvergoeding en over eventuele inkomstenbelastingen. Het is logisch dat kandidaten zich pas zullen inschrijven zodra daar duidelijkheid over bestaat.

Chris Steenwegen vindt het positief dat er op federaal niveau een concreet voorstel komt van minister Nathalie Muylle, om de inzet van technisch werklozen voor seizoensarbeid zonder inkomensverlies mogelijk te maken. Dat zal een belangrijk deel van het rekruteringsprobleem oplossen.

De coronacrisis genereert veel interesse in de korte keten van zowel consumenten als landbouwers. Chris Steenwegen heeft begrepen dat landbouwers momenteel een licentiekost moeten betalen om gebruik te kunnen maken van de website www.rechtvanbijdeboer.be. Het lijkt hem verstandig om nu zoveel mogelijk obstakels weg te nemen, en daarom die licentiekosten op zijn minst tijdelijk op te schorten. Zo kunnen producenten nog gemakkelijker de stap zetten naar de korte keten.

Een tweede probleem bij de korte keten is dat veel producenten geen hoevewinkel hebben, en hun producten via een marktkraam moeten verkopen. Er bestaat momenteel veel onduidelijkheid over wat kan en niet kan. Het crisiscomité vaardigt op federaal niveau de maatregelen uit, maar op lokaal niveau blijkt de toepassing ervan nogal te verschillen. Zijn er al contacten geweest met het Aanspreekpunt Lokale Voedselstrategie om daar een rol in te spelen? Zij kunnen nadenken over alternatieve vormen van rechtstreekse verkoop. En zijn er specifieke maatregelen voor landbouwers die zelf door het coronavirus getroffen zijn?

Sofie Joosen ervaart dat de coronacrisis een grote impact heeft op de samenleving en de Vlaamse land- en tuinbouwsector. De hamsterwoede, hoe irrationeel die ook was, beklemtoonde het belang van voedselzekerheid. Daarom dankt zij het Departement Landbouw en Visserij voor de uitgebreide communicatie rond de bevoorradingszekerheid, die zeer welkom was voor de consument, maar ook voor de lokale besturen.

De minister heeft een heel uitgebreide toelichting gegeven over de impact van de coronacrisis op de binnenlandse voedselproductie, maar *Sofie Joosen* vraagt zich af of de crisis ook een impact heeft op de import van bepaalde voedselstromen naar Vlaanderen en of er productvragen zijn waar de sectoren op kunnen inspelen.

De braadkippensector heeft momenteel weinig afzet terwijl de aanvoer van dieren constant blijft. Heeft de minister signalen ontvangen dat zich daar een probleem zou manifesteren?

Sofie Joosen is tevreden over de aanpak van de Vlaamse Regering. Zij hoopt op dezelfde krachtdadige aanpak indien zich nieuwe problemen aandienen.

Joke Schauvliege dankt de minister en de regering voor de snelle en efficiënte maatregelen binnen de eigen bevoegdheid. Het is ook fijn dat de sector wendbaar en creatief inspeelt op de nieuwe situatie, en zo respect afdwingt bij de consument. Waar er vroeger vaak kritiek was op te veel steun en subsidies, beseffen veel mensen nu hoe belangrijk een strategische voedselproductie is en ook wat de sierteelt voor hen betekent.

Voor de sierteelt is er helaas onduidelijkheid over wat wel en niet mag. Er zijn ook verschillende lokale interpretaties in verband met de tuincentra. *Joke Schauvliege* dringt er bij de minister op aan om dit via de minister-president ter sprake te brengen in de federale crisiscel, met het oog op een uniforme en snelle afzet van sierteeltproducten. De vraag voor ondersteuning van de sierteelt door Europa botst voorlopig op een muur. Komt dat door te weinig steun vanuit andere Europese landen? En werden de tot nu toe genomen Vlaamse en federale maatregelen reeds goedgekeurd door Europa, of moet er nog een aanmeldingsprocedure gevolgd worden?

Tom Ongena sluit zich graag aan bij de woorden van lof over de manier waarop de regering deze moeilijke crisis in niet evidente omstandigheden probeert te managen. Elke crisis is een opportuniteit, en dat is zeker zo voor de korte keten waar de interesse en initiatieven sterk toenemen. Hopelijk is dat een proces dat niet stilvalt.

Voor de sierteelt kon deze crisis op geen slechter moment komen, bij aanvang van het plantseizoen. Vooral de particuliere afzetmarkt is stilgelegd, met de dreiging van massaal verlies van plantgoed. Er is ook wrevel omdat sommige tuincentra wel mogen openblijven en andere niet, wat te maken heeft met de vraag of ze ook dierenvoeding verkopen. *Tom Ongena* sluit zich daarom aan bij de vraag om op het federale niveau aan te dringen op een snelle openstelling van de tuincentra. In

voedingswinkels is het perfect mogelijk om op een gezonde en verstandige manier aan social distancing te doen. Dat moet in tuincentra minstens even goed kunnen.

Stefaan Sintobin is blij met de aandacht voor de korte keten, zoals bijvoorbeeld de Buurderij. Dat is geen hoevewinkel, maar een soort van openbare markt waar men nu online kan bestellen. Hij vraagt om hieraan de nodige aandacht te besteden. Ook voor de visserij bestaat thuislevering. Misschien kan dat in de promotie voor de korte keten ook aandacht krijgen.

Als men recyclageparken kan openen op een veilige manier, moet het zeker mogelijk zijn om ook sierteelt- en tuincentra open te houden met respect voor social distancing. Het beleid moet worden gevoerd door politici en niet door experts.

Tinne Rombouts dankt de minister voor haar inspanningen om de crisis te beheersen. Ze is blij met het engagement voor een permanente monitoring van de economische toestand, want het is belangrijk om snel te kunnen ingrijpen. Van een aantal producten is de prijs reeds gedaald en een aantal sectoren – de sierteelt, de aardappelteelt, de melksector – bevinden zich in een precaire situatie. Het is zeer terecht dat de minister daar bijzondere aandacht aan schenkt. De solidariteit en waardering voor de sierteelt en land- en tuinbouwproducten zijn bijzonder in de aandacht gekomen. 'Koop lokaal' is een zeer positief initiatief, en het is fijn dat retailers de lokale producten mee in de kijker zetten.

Tinne Rombouts is blij met de maatregelen rond de plukkaart en de arbeidskaart. Ook het VDAB-platform om tot een juiste matching te komen, is positief, maar land- en tuinbouwers ervaren wel een drempel om effectief gebruik te maken van VDAB. Dat komt waarschijnlijk als gevolg van eerdere ervaringen, toen ze geen direct inzetbaar personeel konden vinden dat in de sector wilde blijven werken. Maar nu is er een groter potentieel aan goede arbeidskrachten voor de land- en tuinbouwsector, omdat er een andere pool van werkzoekenden is, met bijvoorbeeld technisch werklozen. Kan er geen campagne gevoerd worden binnen de land- en tuinbouwsector, eventueel in samenwerking met de landbouworganisaties, om de drempel naar VDAB te verlagen?

Het is een goede suggestie om tijdelijk werklozen een deel van hun werkloosheidsuitkering te laten behouden als ze in een vastgelegd kader toch aan het werk gaan. Daarmee kan een stimulans gegeven worden om voldoende personeel te kunnen inzetten en om werkzoekenden die willen werken, te belonen.

De federale overheid sluit bilaterale overeenkomsten af met landen van buiten de EU over het tewerkstellen van seizoensarbeiders. Kan de minister een overzicht bezorgen van de landen waarmee een bilaterale overeenkomst werd gesloten of waarmee overlegd wordt? Welke belangrijke knelpunten liggen daar nog op tafel?

Er werden voor de sierteelt al een aantal maatregelen genomen via het noodfonds en de minister dringt ook bij Europa aan op maatregelen. De eerste uitdaging is het maximaal beperken van de schade door de tuincentra onder bepaalde voorwaarden open te stellen. De minister en de collega's van alle partijen stelden daar volmondig achter te staan. De beslissing ligt echter bij de Nationale Veiligheidsraad. Het perkplantgoed dat niet uitgeplant wordt, is totaal verloren. Daarom zou het goed zijn moest de commissievoorzitter, gesteund door de commissieleden, een brief willen schrijven namens deze commissie, met de uitdrukkelijke vraag om de tuincentra onder bepaalde voorwaarden terug te openen.

Lode Ceyssens wenst enkele vragen te stellen die verband houden met de specifieke maatregelen voor de paardensector. Tot nu toe zijn alle niet-essentiële verplaatsingen verboden, behalve wandelen, fietsen en joggen. Nu blijkt heel uitdrukkelijk dat ook een wandeling te paard niet kan. De paardensector beweert

echter dat vorige week, na overleg met het kabinet van minister Weyts, werd toegezegd dat het wandelen te paard wél zou kunnen. Daardoor heerst er nu onduidelijkheid: op het paard mag niet, maar aan het touw wel. De sector vraagt hierover duidelijkheid, waarbij uitdrukkelijk wordt gesteld dat men geen vragende partij is om paarden te transporteren.

Bart Dochy meent te hebben begrepen dat de minister overweegt om ook voor de aardappelsector naar een tegemoetkoming uit een Europees steunfonds te streven.

Vrijwilligerswerk is niet mogelijk, maar op federaal niveau werd de mogelijkheid aangekaart om bij het uiteraard niet-rendabele en niet-commerciële vernietigen van producten, vrijwilligerswerk toe te laten. Zo zouden kosten bespaard kunnen worden in de sector van de tuinbouw en de siertelers. Het is soms meer werk om de bloemen en planten uit de serres weg te halen en te vernietigen, dan om ze verkoopbaar in een vrachtwagen te laden.

Eendagskuikens worden met het vliegtuig naar vooral Noord-Afrika geëxporteerd. Indien dat niet gebeurt, zullen deze dieren op een diervriendelijke manier moeten worden geëuthanaseerd door middel van vergassing. Een vergelijkbaar probleem doet zich voor bij de tuincentra die kleine kippen verkopen. Maar tuincentra zijn gesloten en de kippen zijn dus onverkoopbaar. Hopelijk duurt deze situatie niet lang meer.

V. Antwoorden van minister Crevits

1. Specifieke suggesties voor ondersteuning of opheldering van reglementering

Minister *Hilde Crevits* dankt de commissieleden voor de woorden van appreciatie, niet enkel voor het werk van de Vlaamse Regering, maar ook voor het werk van haar kabinet, dat ook aan de slag blijft om zo goed mogelijk met de omstandigheden om te gaan.

Er werd gepleit voor maatregelen ter ondersteuning van de zuivelsector, waaronder de activering van het Europese steunprogramma voor de opslag van zuivelproducten. De minister deelt mee dat zij rekening wil houden met deze suggesties, en dat over steunmaatregelen voor zuivel ook overlegd wordt met de EU.

Op Europees niveau worden de problemen in de aardappelsector onderzocht, maar zolang er geen budget vrijgemaakt wordt, kan de minister niet veel doen. Alle steunmaatregelen vragen immers bijkomende financiering die binnen het GLB moet aangemeld en goedgekeurd worden.

Er bestaat inderdaad onduidelijkheid of paardrijden al dan niet is toegelaten. Dit moet op federaal niveau zeker een aandachtspunt worden. Volgens de laatste lijst met veelgestelde vragen is paardrijden op de eigen weide of piste alvast toegestaan, maar de minister wil zich in elk geval inzetten om meer duidelijkheid te verkrijgen over wat wel en niet is toegelaten.

2. Ondersteunen van nieuwe initiatieven in de korte keten

De minister verwijst naar de vragen om nieuwe initiatieven in de korte keten te ondersteunen. Het Steunpunt Korte Keten krijgt bijzonder veel vragen en springt bij waar dat mogelijk is. Er zijn nog geen concrete cijfers, maar na de crisis zal worden onderzocht hoe met al die nieuwe hoevewinkels en hun consumenten kan worden omgegaan. Een goed beheer van de klantenbestanden is in elk geval

noodzakelijk, en wie de hoevewinkels eenmaal ontdekt heeft, zal de service en de kwaliteit zeker weten te appreciëren.

In de korte keten zijn er zoals in alle sectoren specifieke eisen rond voedselveiligheid en hygiëne, met een impact op alle aspecten, inclusief inrichting van de winkel en verpakkingen. Het is voor het FAVV niet evident om die eisen te versoepelen, want voedselveiligheid is altijd een prioriteit.

De minister noteerde de vraag om landbouwers geen licentiekost meer te laten betalen om gebruik te kunnen maken van de website www.rechtvanbijdeboer.be. Die hinderpaal is intussen opgelost, want boeren kunnen zich nu gratis registreren. Dat zal duidelijk naar de sector gecommuniceerd worden.

3. Inzetten van diverse arbeidskrachten ter ondersteuning van de landbouwsector

De minister is het eens met de opmerking dat het niet invullen van vacatures een probleem blijft dat ook de fruitsector en de landbouwsector in zijn geheel parten speelt. VDAB levert schitterend werk, maar is nog niet voldoende gekend als regisseur. Mensen die tijdelijk werkloos zijn, hebben eigenlijk nog een job en melden zich niet snel aan op het platform van VDAB om via de uitzendsector tijdelijk een ander werk aan te nemen. Er moet worden samengewerkt met de uitzendsector en met de landbouworganisaties om tot een aantrekkelijke site te komen. VDAB staat in voor de ontwikkeling van die site, die in het begin van de volgende week operationeel zou moeten zijn. De site moet gebruiksvriendelijk zijn en de minister heeft gevraagd om hem ook via een app toegankelijk te maken.

De minister geeft aan dat er eerder dit jaar al inspanningen werden gedaan om de drempel te verlagen voor seizoensarbeiders van buiten de Europese Unie. Aan de grensovergangen worden momenteel enkel ad-hocproblemen gemeld, en er zijn dus geen structurele problemen meer die gezonde werkwilligen tegenhouden om met de nodige vergunningen aan het werk te gaan. De problemen die nu opduiken zijn vooral een gevolg van het feit dat de maatregelen verschillend kunnen worden geïnterpreteerd. Er worden soms ook bepaalde uitzonderingen ingevoerd waar niet iedereen van op de hoogte is. Dat leidt slechts sporadisch nog tot moeilijkheden. Er is een Economic Risk Management Group die die problematiek monitort en opvolgt, en de Vlaamse kabinetten zijn daarin vertegenwoordigd.

Er was vóór de coronacrisis al een tendens in het beleid om niet-actieven meer te activeren. Deze vraag wordt binnen de land- en tuinbouw nu versterkt. Een aantal commissieleden spraken over de activering van tijdelijk werklozen en studenten, maar in principe zou men ook de focus kunnen leggen op mensen die thuis zijn en geen uitkering hebben en hen kunnen vragen om zich in deze moeilijke omstandigheden een aantal weken in te zetten. Alle pistes worden verkend, maar de wettelijke omkadering moet steeds gerespecteerd worden.

Het actief inzetten van de vrijwilligers wordt eveneens bekeken. De minister wil er vooral voor zorgen dat er geen oneerlijke concurrentie ontstaat wat loon betreft, omdat vrijwilligers natuurlijk enkel een vrijwilligersvergoeding krijgen en dit niet ten koste mag gaan van de vaste werknemers. Dit wordt ook verder opgenomen met haar federale collega's.

Het is niet evident om tijdelijke werklozen in te zetten voor seizoensarbeid. Strikt genomen kunnen tijdelijke werklozen zich al aanmelden om mee te helpen, maar voor elke dag waarop ze werken, worden ze uit de tijdelijke werkloosheid geschrapt. Dat is financieel niet aantrekkelijk en kan mogelijk ook problemen opleveren. De minister hoopt dat er snel duidelijkheid komt over een eventuele

aanpassing van de regelgeving om de inzet van technisch werklozen voor seizoensarbeid zonder inkomensverlies mogelijk te maken.

4. Social distancing op de werkvloer

Ook op de werkvloer wordt geprobeerd om de social distancing met 1,5 meter te respecteren, bijvoorbeeld door de pauzes van het personeel te spreiden. Hoewel ze de facto niet verplicht zijn, proberen cruciale bedrijven zoals de voedingssector alle bijkomende veiligheidssuggesties zoveel als mogelijk te implementeren. Zo behouden werknemers het vertrouwen door de social distancing op hun bedrijf gewaarborgd te zien. Eenzelfde zoektocht naar creatieve oplossing geldt in de visserijsector, en in de visveilingen worden in elk geval mondklappers gebruikt.

5. Vraag tot opening van tuincentra

Minister Hilde Crevits erkent de problematiek rond de tuincentra die gesloten moeten blijven en tuincentra met dierenvoeding die open mogen blijven. Zelfs de tuincentra die toch open moeten blijven, zijn ongelukkig, want zij voelen zich geïsoleerd. De minister stelt vast dat zowat iedereen ervoor pleit om alle tuincentra gecontroleerd te laten heropenen. Minister-president Jambon zal deze problematiek in elk geval aankaarten bij de Nationale Veiligheidsraad.

De coronacrisis wordt op Europees niveau voornamelijk als een gezondheidscrisis beschouwd, en landbouw blijkt daardoor geen absolute prioriteit te krijgen. Vlaanderen zoekt in elk geval naar allianties met andere lidstaten, om het belang van de landbouwsector, ook tijdens deze crisis, opnieuw onder de aandacht te brengen. Er werd in dat verband reeds een bilateraal overleg aangevraagd met de Europese Commissaris voor Landbouw.

VI. Verzoek van de commissie voor het openen van de tuincentra

Bart Dochy noteerde de wens om vanuit de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een snelle opening van de tuincentra te bepleiten. Hij heeft van de minister begrepen dat zij daar achter staat en noteerde ook bij alle aanwezige leden eenzelfde instemming. Hij zal op basis van deze instemming als commissievoorzitter een brief schrijven om de opening van de tuincentra vanaf 11 april 2020 voor te stellen, mits respect voor de regels inzake social distancing.

Bart DOCHY,
voorzitter

Tom ONGENA,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ATK	buddywerking ArmenTeKort
DVZ	Dienst Vreemdelingenzaken
EFMZV	Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij
EU	Europese Unie
FAVV	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
GLB	gemeenschappelijk landbouwbeleid
IBO	individuele beroepsopleiding (in een onderneming)
KMI	Koninklijk Meteorologisch Instituut
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VK	Verenigd Koninkrijk
VLAIO	Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen
VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
vzw	vereniging zonder winstoogmerk